

Ügyszám: NAIH/2020/190/7.
(Előzmény: NAIH/2019/4556
NAIH/2018/127/V.
NAIH/2017/5754/V.)

NAIH/2020/1648/2.
(Előzmény: NAIH/2018/1398/V.)
Ügyintéző: dr. Tari István

Bolla Tibor részére
elnök-vezérigazgató

BKV Budapesti Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság

Budapest
Pf. 11.
1980

Tisztelt Elnök-Vezérigazgató Úr!

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) a korábbiakban tájékoztatta a Budapesti Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaságot (a továbbiakban: BKV Zrt.) arról, hogy bejelentések érkeztek a Hatósághoz, mely szerint a bejelentők azt kifogásolták, hogy a BKV Zrt. munkavállalóiról a Budapesti Közlekedési Központ Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: BKK Zrt.) rejtett kamerás felvételeket készített ellenőrzési céllal. A felvételeken a jármű vezetője teljes mértékben felismerhető, pontosan beazonosítható. A bejelentések szerint a felvételek a járművezetők tudomása nélkül kerültek rögzítésre, ahhoz hozzájárulásukat nem adták, illetve az ellenőrzésről tájékoztatást semmilyen módon nem kaptak. A bejelentések szerint az ezen ellenőrzés során feltárt esetleges jogsértések alapján a BKK Zrt. kötbérigényt érvényesít a BKV Zrt.-vel szemben. Amennyiben az ellenőrzés szabálytalanságot nem tár fel, a BKV Zrt. munkavállalója az ellenőrzésről semmilyen formában nem értesül. Amennyiben a BKK Zrt. jogsértést állapít meg, a BKV Zrt. ez alapján a munkavállalóval szemben prémiummegvonást alkalmaz.

A Hatóság szíves elnézését kéri a késedelmes ügyintézésből eredő esetleges kellemetlenségek miatt, az ügygel kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatja:

A bejelentések alapján az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 38. § (3) bekezdés a) pontja alapján vizsgálatok indultak és a Hatóság az Infotv. 54. § (1) bekezdés a) és c) pontja alapján megkeresésekkel fordult mind a BKK Zrt., mind a BKV Zrt. felé.

A vizsgált időszak vonatkozásában bár az Infotv. rendelkezései voltak az irányadóak, azonban tekintettel arra, hogy az adatkezelés az általános adatvédelmi rendelet¹ alkalmazásának

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 Rendelete a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

Az általános adatvédelmi rendelet az alábbi linkről érhető el:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN>

kezdőnapjától, 2018. május 25. napjától is folyamatos, a Hatóság vizsgálta az adatkezelés mind az Infotv.-nek, mind az általános adatvédelmi rendeletnek való megfelelését.

I. A BKK Zrt. az alábbiakról tájékoztatta a Hatóságot:

A BKK Zrt. a Fővárosi Önkormányzat által, a Budapest közlekedésszervezési feladatainak ellátásáról szóló 20/2012. (III. 14.) Főv. Kgy. rendelet (a továbbiakban: Kijelölő rendelet) 1. §-ának (1) bekezdése által kijelölt közlekedésszervező. Feladatait, jogait és kötelezettségeit a Kijelölő rendelet szabályain túlmenően az annak alapján a Fővárosi Önkormányzattal kötött, 2012. május 1. napján hatályba lépett és azóta többször módosított Feladatellátásról és Közszolgáltatásról szóló Keretmegállapodás (a továbbiakban: Feladatellátási szerződés) rögzíti.

A Kijelölő rendelet 5. § (1) bekezdésének 8. pontja alapján a közlekedésszervező, azaz a BKK Zrt. feladata – többek között – a szolgáltatókkal személyszállítási közszolgáltatási szerződések megkötése, a szolgáltatók tevékenységének folyamatos figyelemmel kísérése, a szolgáltatások teljesítésének ellenőrzése.

A Kijelölő rendelet 14. §-ának (6) bekezdése alapján a közlekedésszervező köteles az általa megrendelt szolgáltatások mennyiségét és minőségi színvonalát rendszeresen ellenőrizni. Szintén ezen jogszabályhely alapján a közlekedésszervező ennek keretében jogosult a szolgáltatók tevékenységét nyílt és rejtett úton, illetve próbahasználat útján is ellenőrizni. A közlekedésszervező a szolgáltató alkalmazottjának szabályszegő magatartása esetén jogosult a szolgáltatónál a közszolgáltatási szerződésben meghatározott munkáltatói intézkedést kezdeményezni.

A Feladatellátási szerződés a Kijelölő rendelet szabályait alapul véve tartalmazza, hogy „A BKK köteles az általa megrendelt közszolgáltatások mennyiségét és minőségi színvonalát rendszeresen ellenőrizni. A BKK jogosult a szolgáltatók tevékenységét nyílt és rejtett úton (akár technikai eszközzel, felvételkedéssel is), illetve próbahasználat útján is ellenőrizni. A BKK a szolgáltató alkalmazottjának szabályszegő magatartása esetén jogosult a szolgáltatónál munkáltatói intézkedést kezdeményezni a Kijelölő Rendeletben foglalt eljárásnak megfelelően.”

A BKK Zrt. és a BKV Zrt. mint szolgáltató közötti Közszolgáltatási szerződés 7.5.1. pontja szerint a BKK Zrt. jogosult a BKV Zrt. teljesítésével kapcsolatosan ellenőrzéseket folytatni saját maga vagy megbízott szakértő vagy szakértői szervezet útján, bármikor nyílt vagy rejtett úton, továbbá próbahasználat útján is.

A BKK Zrt. és BKV Zrt. minden évre vonatkozóan úgynevezett „Éves Megállapodást” köt a Közszolgáltatási szerződés szerinti közszolgáltatási követelmények ellátásának és finanszírozásának meghatározása céljából.

A BKK Zrt. Szolgáltatás-ellenőrzési szabályzata (a továbbiakban: Szabályzat) – mely a BKV Zrt.-nél is kiadásra került – alapján az Éves Megállapodás bizonyos kötbérpontjai esetében csak technikai berendezéssel dokumentált szabálytalanság szankcionálható. A Szabályzat meg is határozza, hogy melyek azok az esetkörök, amelyek bizonyítására a BKK Zrt.-nek fényképet vagy videofelvételt kell készíteni.

A BKK Zrt. nyilatkozata szerint ezen önkormányzati rendelet, illetve szerződések biztosítják a jogalapot arra, hogy a BKV Zrt. tevékenységét nyílt vagy rejtett úton ellenőrizze a BKK Zrt., mely ellenőrzéshez technikai berendezést vehet igénybe.

A BKK Zrt. nyilatkozata szerint a BKK Zrt. szolgáltatásellenőr munkavállalói folytatják le az ellenőrzéseket, a következőképpen: hangfelvétel készítésére is alkalmas kézikamerákkal akkor rögzítik a Szabályzatban előírt kötbéreseményeket, amennyiben azokat videofelvétellel kell bizonyítani. Azokban az esetekben, amikor fénykép- vagy videofelvétel a kötbéresemény bizonyításához nem szükséges, akkor csupán jegyzőkönyvet vesznek fel az adott hiányosságról. A Szabályzatnak megfelelően a szolgáltatásellenőr munkavállalói csak célzottan – konkrét kötbéresemény – bizonyítására használják bizonyítási eszközként a kézi kamerákat.

A hangfelvétel a szabálytalan járművezetői magatartás észlelésére, és például annak alátámasztására szolgál, hogy az előírt utastájékoztató részeként a gépi hang, vagy a járművezető által bemondott tájékoztató szövegek tévesek, illetve nem történik meg a hangbemondás, továbbá vezetés közben műsorvevő rádió, médialejátszó hallgatása történik, mivel ezek a tevékenységek a vonatkozó előírás szerint tilosak.

A szolgáltatásellenőr a jármű azonosítóinak képi rögzítését követően a kamerát köteles a talajra irányítani, azaz nem készíthet képfelvételt utasról vagy más harmadik személyről. A helyszíni ellenőrzést követően a BKK Zrt. szolgáltatásellenőr munkavállalója az aznap készített összes felvételt a BKK Zrt. informatikai hálózatára jelszóval védett mappába lementi, valamint a felvételeket véglegesen törli az eszköz adathordozójáról. A hálózaton biztosított „ellenőri tárhely” jelszóval védett, csak az adott ellenőr fér hozzá, azaz minden ellenőrnek külön mappája és saját jelszava van. Minden ellenőrnek saját belépési jelszava van továbbá az asztali céges számítógépéhez, de egy „közös mappába” helyezik el a dokumentumokat, amelyekhez csak az ellenőrök, műszakfelelősök, vezetők férhetnek hozzá. A szolgáltatásellenőr munkavállaló ezt követően egyesével átnézi az általa készített felvételeket, egyezteteti a kézzel készített saját jegyzőkönyveivel és véglegesen törli a felvételek közül azokat, amelyek nem alapoznak meg kötbéreseményt vagy kötbéresemények ugyan, de hitelt érdemlően nem bizonyítják azt.

A kötbéreseményt megalapozó felvételek, és helyszíningyélés esetén a helyszínt felvevő úgynevezett „nullás felvételek” maradnak csak a szolgáltatásellenőri jelszóval védett mappában. Ez más ellenőrhöz sem közvetlen, sem közvetett módon nem kerülhet. Az egyetlen személy, aki a rendezett felvételeket megkapja, az a műszakfelelős szolgáltatásellenőr, aki megtekintés után – amennyiben megfelelő a felvétel – áthelyezi egy olyan tárhelyre, amelyhez hozzáféréssel a Szolgáltatásmenedzsment szakterület rendelkezik. A műszakfelelősök az „ellenőri tárhelyről” naponta törlik a régebbi felvételeket.

A BKK Zrt. szolgáltatásmenedzsment szakterülete az egyes szolgáltatókra leválogatja a felvételeket, a jármű beazonosítása által. Ezt követően szolgáltatónként kerülnek átadásra a felvételek zárt informatikai rendszerben. A szolgáltatóknak saját szerverük van, azokhoz kóddal lehet hozzáférni, és azokra töltik fel a felvételeket és a jegyzőkönyveket. A BKK Zrt. a következő azonosító adatokkal látja el a felvételeket: dátum, rendszám, ellenőrzés jellege, viszonylat, ellenőr(ök) monogramja, sorszám.

A BKK Zrt. nyilatkozata szerint a BKK Zrt. munkavállalói nem tudják, hogy az adott felvételen szereplő járművet név szerint ki vezeti (csak a jármű forgalmi rendszámát tudják), szabálytalan járművezetői magatartás észlelése esetén sem rendelkeznek tudomással az ellenőrzött járművezető nevééről.

A BKK Zrt. nyilatkozata szerint az ellenőrzés következményeként a BKK Zrt. egyetlen munkavállalóját sem vonták felelősségre a felvételek alapján. Erre a BKK Zrt.-nek nincs joga és lehetősége sem, mert a BKK Zrt. szolgáltatásellenőrzés szakterületének munkatársai a BKK Zrt. által végzett szolgáltatás mennyiségi és minőségi paramétereit ellenőrzik. A BKK Zrt. nyilatkozata

szerint tehát a BKK Zrt. nem a saját munkavállalóit, hanem a BKV Zrt. tevékenységét ellenőrzi. A BKK Zrt. álláspontja szerint a megfigyeléssel érintett munkavállalók tájékoztatása a BKV Zrt. kötelezettsége.

A BKK Zrt. a BKV Zrt. munkavállalóin kívül, harmadik személyeket is érintő képfelvételek kapcsán a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:48. §-ának (2) bekezdésére hivatkozott, mely szerint *„Nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.”*

A helyszíni és sebességellenőrzés céljából készített felvételek esetében felismerhető módon személy rögzítése nem történik, szabálytalan járművezetői magatartás rögzítése esetén pedig a járművezetőn túl esetlegesen szereplő más személy jelenléte a felvételen amiatt nem releváns, mert ezen harmadik személy képmását nem individualizálja sem a BKK Zrt., sem a BKV Zrt. A harmadik személy vonatkozásában nem valósul meg az érintettől levonható következtetésnek az Infotv.-ben meghatározott fogalma.

A BKK Zrt. teljes munkavállalói állománya a Hatóság megkeresése idején 554 fő volt, melyből 37 fő jogi állományban, 517 fő statisztikai állományban volt.

II. A BKV Zrt. az alábbiakról tájékoztatta a Hatóságot:

A BKK Zrt. által is hivatkozott Kijelölő rendelet és a Feladatellátási szerződés értelmében a BKV Zrt. szolgáltatását a közlekedésszervező BKK Zrt. rendeli meg, e körben a két társaság közszolgáltatási szerződést köt egymással, amely szerződés alapján a BKK Zrt. mint megrendelő jogosult a BKV Zrt. vonatkozásában a szolgáltatás színvonalát ellenőrizni. Ez az ellenőrzés együtt jár a munkavállalók munkavégzésének ellenőrzésével, mivel a BKV Zrt. közszolgáltatása a munkavállalók közreműködésével valósul meg.

Továbbá a két cég közötti Közszolgáltatási szerződés alapján a BKK Zrt. vagy megbízottja jogosult a BKV Zrt. szolgáltatásait bármikor nyílt vagy rejtett úton ellenőrizni.

A BKV Zrt. is hivatkozott a Szabályzatra, mely lehetővé teszi a rejtett ellenőrzést. E szabályzat szerint a rejtett ellenőrzés azt jelenti, hogy az ellenőrzés tényéről a BKV Zrt. csak a vizsgálat befejezésekor vagy azt követően utólagosan szerez tudomást, az ellenőrzés folyamatának a BKV Zrt. munkavállalója általi észlelése nem cél.

Az ellenőrzés technikai berendezéssel is megvalósulhat, melynek keretében felvétel (fénykép, video és/vagy hangfelvétel) készítésére is lehetőség van. A felvételen az ellenőrzött szolgáltatási kötelezettségtől függően – a BKK Zrt. által rögzített és a BKV Zrt. rendelkezésére bocsátott felvételek alapján – a munkavállaló is látható lehet, esetenként a videofelvételen hallható lehet. Vitás esetben előfordulhat az is, hogy a BKK Zrt. a BKV Zrt. kérésére hangfelvételt bocsát a BKV Zrt. rendelkezésére.

A Szabályzat alapján továbbá, amennyiben az ellenőrzéshez elengedhetetlen a technikai berendezéssel történő dokumentálás, illetve a Szabályzat szerinti eseteken túlmenően, ha az ellenőrzést a BKK Zrt. részéről egy fő végzi, a felvételeket csatolni kell az ellenőrzési jelentés mellé.

Azon esetekben, amikor az ellenőrzést legalább két fő végzi, elegendő ellenőrzési jelentés, vagyis a bizonyításhoz nem szükséges technikai berendezés általi dokumentálás. Azonban, ha mégis készül technikai berendezéssel bármilyen felvétel, azt mellékelni kell.

A BKK Zrt. a fentiek alapján ellenőrzi a BKV Zrt. szolgáltatásának színvonalát, és felvételt kell készítenie a munkavállalókról, ha az az ellenőrzött kötelezettség jellege miatt vagy egyébként a bizonyíthatóság biztosítása érdekében (például egy ellenőr jelenléte esetén) szükséges. Az ezeken kívüli esetekben ugyan nem kötelező felvételt készíteni, arra csak lehetőség van, azonban, ha készül felvétel, azt csatolni kell.

A BKV Zrt. nyilatkozata szerint amennyiben a BKK Zrt. az ellenőrzései során olyan esemény/magatartást tapasztal, amely alapján kötbér kiszabásának van helye, a Szabályzatban meghatározott határidőben és módon tájékoztatja a BKV Zrt.-t. Kötbérre okot adó esetekben valamennyi, az ellenőrzés során keletkezett ellenőrzési jelentést és dokumentumot előzetes tájékoztatás céljából a BKV Zrt.-vel közös informatikai tárhelyre fel kell tölteni, így ezekben az esetekben juthat a BKV Zrt. a munkavállalókról készült felvételekhez. A gyakorlat szerint a jelentéseket és videofelvételeket a BKK Zrt. munkatársa feltölti egy tárhelyre, egyidejűleg e-mailben tájékoztatja a BKV Zrt. illetékes szakterületét ennek megtörténtéről, kezdeményezve az eset kivizsgálását. A BKV Zrt. a felvételeket ágazonként és üzemeltetési egységenként elkülönítve tölti fel a saját tárhelyére. A tárhelyhez külön hozzáférési jogosultsággal az illetékes vezetők és a kijelölt munkatársak férnek hozzá. A munkavállaló az őt érintő felvételt tekintheti meg a hálózatra kötött számítógép monitorján keresztül, munkafegyelmi vétség miatti meghallgatása során.

Amennyiben a felvételek alapján a BKV Zrt. munkafegyelmi vétséget állapít meg, úgy azokat az ebből eredő igények érvényesíthetőségéig tárolja. A tárolás célja nem csak a munkavállalók munkavégzésének ellenőrzése, illetve vitás esetben a döntések, intézkedések megalapozottságának alátámasztása, hanem az a mindenkori társasági érdek, mely a BKK Zrt. mint megrendelő által a BKV Zrt.-vel szemben támasztott kötbérigény érvényesítésével, az annak során a kötbérigény megalapozottságát illetően végzett egyeztetésekkel függ össze. Tekintettel arra, hogy polgári jogi igényről van szó, ez esetben a megőrzésre a polgári jog elévülésre vonatkozó szabályai szerint kerül sor. Az adatokat a törlésükig külön, elzárva tartott külső adathordozón tárolják. Az adatok tárolásával kapcsolatos adatbiztonsági intézkedéseket külön szabályzat tartalmazza.

A BKV Zrt. nyilatkozata szerint a BKK Zrt. a BKV Zrt. mint közszolgáltató szolgáltatásának színvonalát ellenőrzi, és amennyiben ennek során észlel szabálytalan magatartást, azt jelzi, és a munkáltató BKV Zrt. ennek megfelelően járhat el. Így a BKV Zrt.-nél előfordult a munkavállalók felelősségre vonása a megfelelő eljárás lefolytatását követően, a felvételek felhasználásával is.

A BKV Zrt. nyilatkozata alapján a bejelentés szerinti esetekben a BKV Zrt. a BKK Zrt. által végzett ellenőrzésekről készült írásos jelentések alapján járt el, videofelvétellel kiegészítve. A négy videofelvétel közül kettő esetében látható beazonosíthatóan a villamost vezető személy menet közbeni fülhallgató használata, amely nem engedélyezett, míg a másik két esetben egyáltalán nem jelenik meg a felvételen a villamosvezető, csak az általa elkövetett szabálytalanság látszik. Mind a négy esetben a BKV Zrt. fegyelmi eljárást indított, három esetben prémium megvonás, egy esetben írásbeli figyelmeztetés volt az intézkedés.

A BKV Zrt. nyilatkozata szerint a munkavállalók tájékoztatása az ellenőrzésről a Szabályzat megismertetése révén, illetve oktatás keretében valósult meg, ez alapján a munkavállalók tudomással rendelkeznek arról, hogy az ellenőrzés technikai berendezéssel is történhet, illetve

arra rejtett módon is sor kerülhet. A tájékoztatás dokumentálása érintett ágazatonként eltérő. Ez a Vasúti Üzemeltetési Igazgatóságon a munkavállalók nyilatkozata útján történik, míg az Autóbusz és Trolibusz Üzemeltetési Igazgatóságon a tájékoztatás az oktatási tematika részét képezi és az oktatáson történő részvétel is dokumentált. Ezek alapján a BKV Zrt. nyilatkozata szerint tévesen utal a bejelentő arra, hogy a munkavállalók az ellenőrzésről semmilyen tájékoztatást nem kapnak. A szolgáltatás ellenőrzését tenné azonban lehetetlenné, ha arról a BKK Zrt. ellenőrzést végző munkatársának az adatkezelés megkezdése előtt az Infotv. 20. §-ában rögzített teljes körű tájékoztatást meg kellene adnia. Az ellenőrzés ebben az esetben elveszítené eredeti értelmét és hatékonyságát.

A BKV Zrt. nyilatkozata szerint a BKV Zrt. által kezelt adatok tekintetében az adatgyűjtés ténye, az érintettek köre, az adatgyűjtés célja vonatkozásában a fenti szerződések mindenki számára történő hozzáférhetővé tételével, valamint a Szabályzat ismertetésével a munkavállalók tájékoztatása megtörtént. Az adatkezelés időtartama és az adatok megismerésére jogosult lehetséges adatkezelők személye az adott adat felhasználásától függ. A személyes adatok kapcsán az érintettek adatkezeléssel összefüggő jogainak és jogorvoslati lehetőségeinek ismertetéséről a szintén minden munkavállalók által hozzáférhető Társasági Adatvédelmi és Adatbiztonsági Szabályzat tartalmaz részletes rendelkezéseket. Mindezek mellett a tájékoztatás intranet formájában is megvalósul.

A BKV Zrt. munkavállalóin kívül, harmadik személyeket is érintő képfelvételek kapcsán a BKV Zrt. álláspontja szerint, tekintettel arra, hogy a felvételeket nem a BKV Zrt. készíti, így az azokhoz kapcsolódó előzetes tájékoztatási kötelezettség sem e céget terheli.

A BKV Zrt. főállású munkavállalóinak száma a Hatóság megkeresésének beérkezése napján 9532 fő volt.

III. A válaszlevelekben és az azok mellékleteiben foglaltak alapján a Hatóság álláspontja a következő:

1. A vizsgálati eljárás megindulásának idején hatályos Infotv., valamint a 2018. május 25. napjától alkalmazandó általános adatvédelmi rendelet rendelkezései alapján egy ember arca, képmása, illetve hangja személyes adatnak², a kép- és hangfelvétel készítése, valamint az adatokon elvégzett bármely művelet pedig adatkezelésnek³ minősül.

---

² Infotv. 3. § 2. pont: „Személyes adat: az érintettel kapcsolatba hozható adat – különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret –, valamint az adatból levonható az érintettre vonatkozó következtetés.”

Általános adatvédelmi rendelet 4. cikk 1. pont: „személyes adat”: azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintett”) vonatkozó bármely információ; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható.”

³ Infotv. 3. § 10. pont: „Adatkezelés: az alkalmazott eljárástól függetlenül az adaton végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adat további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérmnyomat, DNS-minta, íriszkép) rögzítése.”

Általános adatvédelmi rendelet 4. cikk 2. pont: „adatkezelés”: a személyes adatokon vagy adatállományokon automatizált vagy nem automatizált módon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége, így a gyűjtés, rögzítés, rendszerezés, tagolás, tárolás, átalakítás vagy megváltoztatás, lekérdezés, betekintés, felhasználás, közlés továbbítás, terjesztés vagy egyéb módon történő hozzáférhetővé tétel útján, összehangolás vagy összekapcsolás, korlátozás, törlés, illetve megsemmisítés.”

2. Az adatkezelés vizsgálata során először annak tisztázása szükséges, hogy a BKK Zrt. és a BKV Zrt. közül melyik cég minősül adatkezelőnek.

Az Infotv. 3. § 9. pontja szerint adatkezelőnek az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet minősül, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre – beleértve a felhasznált eszközt – vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az adatfeldolgozóval végrehajtatja.

Ehhez hasonlóan határozza meg az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének 7. pontja is az adatkezelő fogalmát, mely olyan természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely a személyes adatok kezelésének céljait és eszközeit önállóan vagy másokkal együtt meghatározza.

Az adatkezelő legfontosabb jellemzője az, hogy érdemi döntéshozatali jogkörrel rendelkezik. Az alábbiak tekinthetők az adatkezelést érintő, főbb érdemi döntéseknek:

- az adatkezelés céljának meghatározása,
- az adatkezelés időtartamának meghatározása,
- az adatkezelés során alkalmazott eszközök kiválasztása,
- a személyes adatok megismerésére jogosult személyek körének meghatározása,
- az adatkezelési műveletek végrehajtása (így különösen az adatok felvétele, tárolása, felhasználása, továbbítása, törlése),
- az adatbiztonsági intézkedések meghozatala,
- az érintettek tájékoztatására vonatkozó kötelezettség teljesítése,
- az adatfeldolgozó kiválasztása.

Az adatkezelő felelősséggel tartozik az adatkezeléssel kapcsolatos jogszabályi kötelezettségek teljesítéséért. Így többek között az adatkezelőnek

- biztosítania kell azt, hogy a személyes adatok kezelése megfelel a célhoz kötött – és valamennyi további – adatkezelés elvének (Infotv. 4. §; általános adatvédelmi rendelet 5. cikk);
- biztosítania kell továbbá azt is, hogy az adatkezelésre megfelelő jogalap szerint kerüljön sor (Infotv. 5-6. §; általános adatvédelmi rendelet 6. cikk);
- gondoskodnia kell az adatbiztonsági intézkedések meghozataláról;
- meg kell kötnie az adatfeldolgozóval az adatfeldolgozásra irányuló szerződést (feltéve, ha az adatkezelés során adatfeldolgozót vesz igénybe);
- eleget kell tennie az érintettek joggyakorlásának (az érintettek jogokat az Infotv. 14-19. §-ai, illetve az Infotv. 21. §-a, valamint az általános adatvédelmi rendelet 12-23. cikkei tartalmazzák);
- az adatkezelést megelőzően az adatkezelés lényeges körülményeiről tájékoztatnia kell az érintetteket (Infotv. 20. §; általános adatvédelmi rendelet 13. cikk).

Budapest Főváros Önkormányzata a Kijelölő rendeletben a BKK Zrt.-t jelölte ki közlekedésszervezőnek, így adatkezelői minősége a szolgáltatás ellenőrzésével összefüggő adatkezelés vonatkozásában e rendeletből következően is megállapítható. A BKK Zrt. és a BKV Zrt. továbbá közszolgáltatási szerződést kötött egymással, amely alapján a BKK Zrt. mint megrendelő jogosult a BKV Zrt. vonatkozásában a szolgáltatás színvonalát ellenőrizni, mely lényegében a munkavállalók ellenőrzését jelenti, illetve alapvetően azon keresztül valósulhat meg. Ennek során a BKK Zrt. munkatársainak felvételt kell készíteniük a BKV Zrt. munkavállalóiról, ha az az ellenőrzött kötelezettség jellege miatt vagy egyébként a bizonyíthatóság biztosítása érdekében (például egy ellenőr jelenléte esetén) szükséges. Az ezeken kívüli esetekben ugyan

nem kötelező felvételt készíteni, arra csak lehetőség van, azonban, ha készül felvétel, azt csatolni kell.

Amennyiben a BKK Zrt. az ellenőrzései során olyan magatartást tapasztal, amely alapján kötbér kiszabásának van helye, a Szabályzatban meghatározott határidőben és módon tájékoztatja a BKV Zrt.-t. Kötbérre okot adó esetekben valamennyi, az ellenőrzés során keletkezett ellenőrzési jelentést és dokumentumot előzetes tájékoztatás céljából a BKV Zrt.-vel közös informatikai tárhelyre kell feltölteni, így ezekben az esetekben juthat a BKV Zrt. a munkavállalókról készült felvételekhez.

Amennyiben a felvételek alapján a BKV Zrt. munkafegyelmi vétséget állapít meg, úgy azokat az ebből eredő igények érvényesíthetőségéig tárolja. A tárolás célja nem csak a munkavállalók munkavégzésének ellenőrzése, illetve vitás esetben a döntések, intézkedések megalapozottságának alátámasztása, hanem az a mindenkori társasági érdek, mely a BKK Zrt. mint megrendelő által a BKV Zrt.-vel szemben támasztott kötbérigény érvényesítésével, az annak során a kötbérigény megalapozottságát illetően végzett egyeztetésekkel függ össze.

A BKK Zrt. a BKV Zrt. mint közszolgáltató szolgáltatásának színvonalát ellenőrzi, és amennyiben ennek során észlel szabálytalan magatartást, azt jelzi, és a munkáltató BKV Zrt. ennek megfelelően járhat el. Így a BKV Zrt.-nél előfordult a munkavállalók felelősségre vonása a megfelelő eljárás lefolytatását követően, a felvételek felhasználásával is.

Mindezek alapján megállapítható, hogy egy olyan, részben közös adatkezelésre hasonlító konstrukció jött létre, amelyben a felvételeket mindkét cég a saját önálló és elkülönülő céljaira használja fel. A BKK Zrt. a BKV Zrt. szolgáltatása színvonalának ellenőrzése érdekében használja fel a BKV Zrt. munkavállalóiról készített felvételeket, míg a BKV Zrt., amennyiben munkafegyelmi vétséget állapít meg, az érintett munkavállalója felelősségének vizsgálata miatt használja fel azokat, munkáltatói ellenőrzés keretében. A kamera alkalmazását a BKK Zrt. választotta ki, míg a kamera által rögzített felvételeket a BKV Zrt.-vel közös informatikai tárhelyre töltik fel a BKK Zrt. munkatársai.

Az adatkezelésben a közös pontot – azt, hogy mindkét esetben a munkavállalók személyes adatainak kezelése és tevékenységük dokumentálása szükséges és lényegében nélkülözhetetlen – az alkalmazott technikai eszköz jelenti, ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy ténylegesen közös adatkezelésről lenne szó, mivel mindkét cég külön célból kezeli az érintettek személyes adatait, ugyanakkor ezen célok egymással összefüggnek, illetve egymásból következnek. A Hatóság álláspontja mindebből következően az, hogy a BKK Zrt. és a BKV Zrt. is önálló adatkezelőnek minősül.

A Hatóság megjegyzi ezen ellenőrzéssel kapcsolatban, hogy bár a Szabályzat rejtett ellenőrzésként nevesíti a jelen ügyben vizsgált kézikamerával végzett ellenőrzést, a Hatóság álláspontja szerint ez az ellenőrzés – a Szabályzat szerinti fogalommal összhangban – nem jelenti a BKV Zrt. munkavállalói munkavégzésének titkos megfigyelését. A Szabályzat és a Hatóság rendelkezésére álló információk alapján a BKV Zrt. érintett munkavállalója az ellenőrzés ezen formájáról tudomással bír, az adott konkrét ellenőrzés az, amelyről előzetesen nem kap tájékoztatást, mivel ennek az ellenőrzésnek a BKV Zrt. munkavállalója általi észlelése nem cél. Az ellenőrzés tényéről a BKV Zrt. és annak munkavállalója csak a vizsgálat befejezésekor vagy azt követően utólagosan szerez tudomást.

A BKK Zrt. nyilatkozata szerint továbbá a helyszíni és sebességellenőrzés céljából készített felvételek esetében felismerhető módon személy kép- illetve hangmásának rögzítése nem történik,

szabálytalan járművezetői magatartás rögzítése esetén pedig a járművezetőn túl esetlegesen szereplő más személy jelenléte a felvételen nem releváns, mert ezen harmadik személy képmását nem individualizálja sem a BKK Zrt., sem a BKV Zrt., így álláspontja szerint harmadik személy vonatkozásában nem valósul meg az érintettől levonható következtetésnek az Infotv.-ben meghatározott fogalma. A Hatóság álláspontja szerint azonban, mivel az Infotv. (és az általános adatvédelmi rendelet) személyes adat fogalma magában foglalja az érintettel kapcsolatba hozható fordulatot is, azzal, hogy rögzíti a kamera az érintettet, illetve képmását, megvalósul a személyes adatok kezelése harmadik személyek vonatkozásában is. Továbbá abból következően is, hogy amennyiben a BKV Zrt. munkafegyelmi vétséget állapít meg a felvételek alapján és azokat az érintett munkavállalója felelősségének vizsgálata miatt felhasználja, szintén arra utal, hogy a munkavállalók azonosítására alkalmasak a felvételek. A Hatóság megjegyzi továbbá, hogy a képmás adatok hiányában is azonosítható a járművezető a jármű paraméterei által, tehát mindenképpen az ő munkájáról és személyes adatáról van szó. Így tehát mindezen a szempontból személyes adatok kezelése valósul meg.

3. Bármilyen adatkezelésről is van szó, az adatkezelőnek be kell tartania az adatkezelés elveit, továbbá megfelelő joggalappal kell rendelkeznie.

Az Infotv. 4. § (1) bekezdése szerinti célhoz kötött, tisztességes és törvényes adatkezelés elve alapján személyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok felvételének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie.

Ehhez hasonlóan az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés a) és b) pontja szerint a személyes adatok kezelését jogszerűen és tisztességesen, valamint az érintett számára átlátható módon kell végezni, továbbá a személyes adatok gyűjtése csak meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból történhet, és azok nem kezelhetők ezekkel a célokkal össze nem egyeztethető módon.

Az Infotv. 4. § (2) bekezdése szerinti adatminimalizálás elve értelmében csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas. A személyes adat csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető.

Ezzel összecsengve az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés c) pontja szerinti adattakarékosság elve kimondja, hogy a személyes adatoknak az adatkezelés céljai szempontjából megfelelőeknek és relevánsnak kell lenniük, és a szükségesre kell korlátozódniuk.

A Hatóság álláspontja szerint mind annak BKK Zrt. általi ellenőrzése, hogy a BKV Zrt. betartja-e a közszolgáltatási szerződésben foglalt kötelezettségeket, mind annak a BKV Zrt. általi ellenőrzése, hogy munkavállalói betartják-e a munkavégzésre vonatkozó szabályokat, jogszerű adatkezelési célnak tekinthető.

A nyilatkozatokkal összhangban a Szabályzat, illetve annak 3. számú melléklete azonban számos esetben vagylagos feltételként azt tartalmazza, hogy az ellenőrzés megvalósítható egy fő ellenőr és médiaanyag vagy két fő ellenőr alkalmazásával. A Hatóságnak a rendelkezésére álló információk alapján az az álláspontja ezek alapján, hogy az ellenőrzés alapvetően megvalósulhat technikai eszköz igénybevétele nélkül is, pusztán két (vagy több) ellenőr bevonásával is. Ebből következően ezen esetekben tehát az ellenőrzéshez nem elengedhetetlenül szükséges kézikamerák alkalmazása, tekintettel arra, hogy éppen a nyilatkozatok és a szabályzatok fogalmazznak akként, hogy az ellenőrzést két ellenőrzési feladatot ellátó munkavállaló is

elvégezheti, kiváltva ezzel a kézikamerák alkalmazását. A Hatóság ebből következően megállapítja, hogy a BBK Zrt. és a BKV. Zrt. a vizsgált időszakban ezen esetek tekintetében megsértette az Infotv. 4. § (2) bekezdés szerinti adatminimalizálás, illetve szükségesség elvét. Ugyanezen indokok alapján ezen adatkezelés az általános adatvédelmi rendelet alkalmazási időszakában is sérti annak 5. cikk (1) bekezdés c) pontja szerinti adattakarékosság és szükségesség elvét. A Hatóság ugyanezen indokok alapján tartja jogszerűtlennek a hangrögzítést is az ellenőrzéssel összefüggésben.

A Hatóság adott esetben akkor fogadná el ezt a fajta ellenőrzést az általános adatvédelmi rendelet szabályai alapján, amennyiben az ellenőrzés nem valósulhat meg két vagy több ellenőr bevonásával, vagyis olyan esetekben, amikor az ellenőrzés megvalósításához objektív körülmények alapján más módszer nem áll a BBK Zrt. és a BKV Zrt. rendelkezésére, mint a kézikamerák adott esetben hangrögzítéssel történő alkalmazása, azaz a kézikamerák alkalmazásának szükségessége igazoltan fennáll. Ezen körülményeket, illetve az adatkezelés szükségességét azonban a BBK Zrt.-nek és a BKV Zrt.-nek kell dokumentáltan alátámasztania.

4. A Hatóság tehát amennyiben az ellenőrzést egy ellenőr végzi és szükséges a kézikamerák alkalmazása, adott esetben el tudja fogadni azok alkalmazását megfelelő adatkezelési jogalap, továbbá garanciák és megfelelő tájékoztatás biztosításával.

Ez a jogalap azonban nem lehet, és a vizsgált időszakban sem lehetett a BKK Zrt. és a BKV Zrt. által hivatkozott jogalap, mellyel kapcsolatban a Hatóság álláspontja a következő:

Mind a BKK Zrt., mind a BKV Zrt. a fővárosi önkormányzati Kijelölő rendeletet, valamint az az alapján készült szerződéseket, belső szabályzatokat jelölte meg az adatkezelés jogalapjának.

A vizsgált időszakban hatályos Infotv. 5. § (1) bekezdés b) pontja alapján személyes adat akkor kezelhető, ha azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli (a továbbiakban: kötelező adatkezelés).

A vizsgálati eljárás idején hatályos és releváns törvény, a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 35. § (1)-(2) bekezdése csupán azt tartalmazza, hogy az ellátásért felelős, azaz a Fővárosi Önkormányzat bármikor ellenőrizheti vagy megbízottja útján ellenőriztetheti a közlekedési szolgáltató, azaz a BKV Zrt. közszolgáltatási szerződésben rögzített kötelezettségének teljesítését. Az ellenőrzésre eseti jelleggel, véletlenszerűen vagy külön célvizsgálat keretében is sor kerülhet, beleértve a forgalomban történő és a közlekedési szolgáltató székhelyén, telephelyein történő ellenőrzését is.

Ugyanígy fogalmaz a BKK Zrt. által hivatkozott Kijelölő rendelet, amelynek 14. § (6) bekezdése alapján a közlekedésszervező, azaz a BKK Zrt. köteles az általa megrendelt szolgáltatások mennyiségét és minőségi színvonalát rendszeresen ellenőrizni. A BKK Zrt. jogosult a szolgáltatók, így a BKV Zrt. tevékenységét nyílt és rejtett úton, illetve próbahasználat útján is ellenőrizni.

A Hatóság álláspontja szerint ezen jogszabályi rendelkezések – mivel sem a vizsgált adatkezelés időpontjában, sem jelenleg nem felelnek meg az Infotv. 5. § (3) bekezdésének – egyike sem ad jogalapot arra, hogy a BKK Zrt. akként ellenőrizze a BKV Zrt. által nyújtott szolgáltatások ellenőrzését, hogy a BKV Zrt. munkavállalóit személyes adataikat technikai eszközzel rögzítve figyelve meg, így ezen adatkezelés ebből a szempontból is jogellenesnek minősül.

Mind az Sztv., mind a Kijelölő rendelet ugyanis bár előírja a szolgáltatók és a szolgáltatás tevékenysége ellenőrzésének a lehetőségét és a Kijelölő rendelet biztosítja a rejtett ellenőrzés folytatását is, de ezek a jogszabályi rendelkezések nem felelnek meg a vizsgált időszakban a kötelező adatkezeléssel szemben támasztott alkotmányossági és törvényi feltételrendszernek [vö. Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, Infotv. 5. § (3) bekezdése]. E jogszabályok pusztán az ellenőrzés lehetőségét határozzák meg, amely azonban a fentiek alapján nem jelenti egyben azt, hogy az adatkezelés megfelelő jogalapjának is minősülnének. Mindebből következően a Kijelölő rendelet alapján készült szerződések, belső szabályzatok sem minősülnek megfelelő adatkezelési jogalapoknak.

Mindebből fakadóan az adatkezelés jogalapja a vizsgált időszak alatt kötelező adatkezelés helyett legfeljebb az adatkezelő jogos érdeke lehetett. Az általános adatvédelmi rendeletet megelőzően hatályos adatvédelmi irányelv⁴ 7. cikk f) pontja⁵ szerinti jogalap értelmében személyes adat abban az esetben kezelhető, ha az adatkezelés az adatkezelő – kivételesen harmadik fél – jogos érdekének érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezt az érdeket megelőzi az érintettek személyes adatok védelméhez való joga, feltéve, ha az adatkezelő jogos érdeke arányosan korlátozza az érintettek ezen jogát.

Az érdekmérlegelés jogalapjával az Adatvédelmi Munkacsoport⁶ a 6/2014. számú véleményében⁷ – melyben írtak az általános adatvédelmi rendelet alkalmazási időszakában is értelmezésül szolgálhatnak – részletesen foglalkozott. Lényeges, hogy az adatkezelőnek e jogalapra hivatkozáshoz szükséges elvégeznie az úgynevezett érdekmérlegelés tesztjét. Az érdekmérlegelési teszt egy többlépcsős folyamat, melynek során azonosítani kell az adatkezelő jogos érdekét, valamint a súlyozás ellenpontját képező adatalanyi érdeket, érintett alapjogot, végül a súlyozás elvégzése alapján meg kell állapítani, hogy kezelhető-e a személyes adat. Amennyiben az érdekmérlegelés eredményeként megállapítható, hogy az adatkezelői jogszerű érdek megelőzi az érintettek személyes adatok védelméhez fűződő jogát, úgy kezelhető személyes adat.

A vizsgált időszak idején hatályos adatvédelmi irányelv szerinti elszámoltathatóság elvéből⁸ fakadóan az adatkezelőnek kellett igazolnia azt, hogy az általa alkalmazott adatkezelés összeegyeztethető a célhoz kötött adatkezelés elvével és megfeleltethető az érdekmérlegelés tesztjének.

---

⁴ A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

⁵ Adatvédelmi irányelv 7. cikk f) pont: „A tagállamok rendelkeznek arról, hogy a személyes adatok csak abban az esetben dolgozhatók fel, ha az adatfeldolgozás az adatkezelő, vagy az adatokat megkapó harmadik fél, vagy felek jogszerű érdekének érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezekenél az érdekeknél magasabb rendűek az érintettek az 1. cikk (1) bekezdése értelmében védelmet élvező érdekei az alapvető jogok és szabadságok tekintetében.”

Az adatvédelmi irányelv 7. cikk f) pontja kapcsán az Európai Bíróság a C-468/10. és C-469/10. számú egyesített ügyekben hozott ítéletében kimondta, hogy annak közvetlen hatálya van, így „olyan rendelkezés, amely kellően pontos ahhoz, hogy az egyén hivatkozhatson rá, és a nemzeti bíróságok alkalmazhassák”, továbbá habár az adatvédelmi irányelv „tagadhatatlanul többé vagy kevésbé jelentős mérlegelési mozgásteret biztosít a tagállamoknak egyes rendelkezései végrehajtása során, a 7. cikk f) pontja mindazonáltal feltétel nélküli kötelezettséget tartalmaz”.

⁶ Az Adatvédelmi Munkacsoport az Európai Adatvédelmi Testület megalakulását megelőzően foglalkozott az adatvédelemmel, valamint a magánélet védelmével kapcsolatos kérdésekkel mint független európai tanácsadó szerv.

⁷ A vélemény az alábbi linkről érhető el: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_hu.pdf

⁸ Az adatvédelmi munkacsoport az adatvédelmi irányelv szerinti elszámoltathatóság elvéről szóló 3/2010. számú véleménye szerint ez az elv azt jelenti, hogy az adatkezelőknek az adatvédelmi irányelvben foglalt elvek és kötelezettségek végrehajtása érdekében megfelelő és hatékony intézkedéseket kell életbe léptetniük, amelyeket szükség esetén, például valamely hatóság felhívására, igazolniuk is kell.

Mindezek alapján a Hatóság megállapítja, hogy a BKK Zrt. és BKV Zrt. által jogalapként hivatkozott jogszabályok nem tekinthetők megfelelő jogalaprak.

Az általános adatvédelmi rendelet alkalmazását követő időszakban a Hatóság álláspontja szerint ugyanakkor a jelen felszólítás III. 3. pontjában kifejtettek tekintettel nem zárható ki, hogy BKK Zrt. és a BKV Zrt. az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdése szerinti valamely jogalap alapján kezelje az érintettek személyes adatait ezen ellenőrzéssel összefüggésben – amennyiben az adatkezelés szükségessége és arányossága igazolt módon fennáll.

A Hatóság álláspontja szerint ez a jogalap a BKK Zrt. esetében az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés e) pontja lehet, mely szerint a személyes adatok kezelése közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges.

Ennek oka, hogy a Fővárosi Önkormányzat közérdekű feladatainak ellátására közlekedésszervezőnek jelölte ki a BKK Zrt.-t, amely cégnek a fővárosi közlekedés mint közfeladat szervezésével összefüggő feladatai közé tartozik az is, hogy ellenőrizze a BKV Zrt. mint szolgáltatás nyújtására megbízott cég szolgáltatásának minőségét. Azaz a BKK Zrt. a közérdekű feladatai körében folytatja az szolgáltatás ellenőrzését és az azzal összefüggő adatkezelést, tehát az adatkezelés a közérdekű feladata, illetve abból eredő jogosítványai gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges.

A közérdekű feladat ellátásához szükséges adatkezelés mint adatkezelési jogalap kapcsán elmondható, hogy a hazai jogi környezet és az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érintett alapvető jogait – így információs önrendelkezési jogát is – az állam csak a szükséges és arányos mértékben, valamely alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, azaz közérdekből korlátozhatja. Ezért e jogalap alkalmazásához feltétel, hogy az adatkezelő a közérdekből elvégzendő feladata végrehajtásához szükséges adatkezelési tevékenységét közérdeken alapuló célból jogszabály, vagy uniós norma alapozza meg. Ezen jogszabályi rendelkezés ugyanakkor sok esetben csak az adatkezelő közfeladatát, eljárási mozgásterét és kötelezettségét határozza meg, az ehhez kapcsolódó adatkezelési műveletek részletes szabályait nem. Ha a jogalkotó ezen adatkezelésekre vonatkozó részletes szabályokat az Infotv. jelenleg hatályos 5. § (3) bekezdésének⁹ előírásait figyelmen kívül hagyva nem rögzítette, az adatkezelő az általános adatvédelmi szabályok – így különösen az alapelvek és a jogalap szükségességi mércéje – szerint köteles adatkezelési tevékenységét végezni, és annak jogszerűségét az elszámoltathatóság elvének megfelelően igazolni.

A Hatóság, ahogyan a fentiekben kifejtette, hogy sem a Kijelölő rendelet, sem az Sztv. rendelkezései nincsenek összhangban a vizsgált időszakban hatályos Infotv. 5. § (3) bekezdésében foglaltakkal adatvédelmi szempontból, ugyanez elmondható a jelenleg hatályos jogi környezetről is. Tehát a jogalkotót jelenleg is – az Infotv. 5. § (3) bekezdésében meghatározott jogalkotói feladat tekintetében mulasztás terheli abból a szempontból, hogy nem rendezte a jelen

---

⁹ Infotv. 5. § (3) bekezdés: „Az (1) bekezdés a) pontjában, a (2) bekezdés b) pontjában, valamint az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés c) és e) pontjában meghatározott adatkezelés (a továbbiakban: kötelező adatkezelés) esetén a kezelendő adatok fajtáit, az adatkezelés célját és feltételeit, az adatok megismerhetőségét, az adatkezelő személyét, valamint az adatkezelés időtartamát vagy szükségessége időszakos felülvizsgálatát az adatkezelést elrendelő törvény, illetve önkormányzati rendelet határozza meg.”

ügyben vizsgált adatkezelés körülményeit. Ebből következően a Hatóság az Infotv. 57. §-a¹⁰ szerinti ajánlással fordult a hatáskörrel rendelkező minisztériumhoz a jogszabályi környezet módosítása érdekében.

A Hatóság álláspontja szerint a BKV Zrt. esetében a munkavállalók ellenőrzésével összefüggő adatkezelés jogalapja 2018. május 25-ét követő időszak vonatkozásában az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés f) pontja szerinti jogos érdek jogalapja lehet mint nem közvetlenül a közérdekű feladat ellátásához szükséges adatkezelés.

Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés f) pontja¹¹ szerinti jogalap értelmében személyes adat – ahogy az adatvédelmi irányelv is lehetővé tette – szintén abban az esetben kezelhető, ha az adatkezelés az adatkezelő – kivételesen harmadik fél – jogos érdekének érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai. Ahhoz, hogy e jogalapra hivatkozni lehessen, az adatkezelőnek – ahogy a korábban hatályos jogi normák is megkövetelték – szintén érdekmérlegelést kell végeznie, melyben azonosítani kell az adatkezelő jogos érdekét, valamint a súlyozás ellenpontját képező adatalanyi érdeket, érintett alapjogot, végül a súlyozás elvégzése alapján meg kell állapítani, hogy kezelhető-e a személyes adat. Amennyiben az érdekmérlegelés eredményeként megállapítható, hogy az adatkezelői jogszerű érdek megelőzi az érintettek személyes adatok védelméhez fűződő jogát, úgy kezelhető személyes adat.

5. A vizsgált időszak tartama alatt folytatott adatkezelésről való tájékoztatással kapcsolatban a Hatóság álláspontja a következő:

A fentiek alapján megállapítható tehát, hogy két, egymással összefüggő adatkezelést végez a BKK Zrt. és a BKV Zrt. A BKK Zrt. a BKV Zrt. szolgáltatása színvonalának ellenőrzése érdekében használja fel a BKV Zrt. munkavállalóiról készített felvételeket, míg a BKV Zrt., amennyiben munkafegyelmi vétséget állapít meg, az érintett munkavállalója felelősségének vizsgálata miatt használja fel azokat, munkáltatói ellenőrzés keretében.

Ugyanakkor, bár egymással összefüggő adatkezelésekről van szó, a céljuk alapvetően más, ezért mindkét adatkezelésről megfelelő tájékoztatást kell nyújtani az érintettek, a BKV Zrt. munkavállalói számára.

A panasz benyújtásának időpontjában hatályos Infotv. 20. § (2) bekezdése akként fogalmazott, hogy *„az érintettet az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés*

---

¹⁰ Infotv. 57. §: „Ha a Hatóság a vizsgálata alapján azt állapítja meg, hogy a jogsérelem, illetve annak közvetlen veszélye valamely jogszabály vagy közjogi szervezetszabályozó eszköz fölöttéges, nem egyértelmű vagy nem megfelelő rendelkezésére, illetve az adatkezeléssel összefüggő kérdések jogi szabályozásának hiányára vagy hiányosságára vezethető vissza, a jogsérelem, illetve annak közvetlen veszélye jövőbeni elkerülésének érdekében ajánlást tehet a jogszabályalkotásra, illetve a közjogi szervezetszabályozó eszköz kiadására jogosult szervnek, illetve a jogszabály előkészítőjének. Az ajánlásban a Hatóság javasolhatja a jogszabály, illetve a közjogi szervezetszabályozó eszköz módosítását, hatályon kívül helyezését vagy megalkotását. A megkeresett szerv az álláspontjáról, illetve az ajánlásban foglaltak szerint megtett intézkedéséről hatvan napon belül értesíti a Hatóságot.”

¹¹ Általános adatvédelmi rendelet 6. cikk (1) bekezdés f) pont: „A személyes adatok kezelése kizárólag akkor és annyiban jogszerű, amennyiben legalább az alábbiak egyike teljesül: az adatkezelés az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé, különösen, ha az érintett gyermek.”

időtartamáról, arról, ha az érintett személyes adatait az adatkezelő a 6. § (5) bekezdése alapján kezeli, illetve arról, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A tájékoztatásnak ki kell terjednie az érintett adatkezeléssel kapcsolatos jogaira és jogorvoslati lehetőségeire is.”

A panasz benyújtásának időpontjában hatályos munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 10. § (2) bekezdése értelmében *„a munkáltató köteles a munkavállalót tájékoztatni személyes adatainak kezeléséről.”*

Az Mt. 11. § (2) bekezdése szerint *„a munkáltató előzetesen tájékoztatja a munkavállalót azoknak a technikai eszközöknek az alkalmazásáról, amelyek a munkavállaló ellenőrzésére szolgálnak.”*

Mind az Infotv., mind az Mt. előírta tehát azt, hogy az érintetteket, a munkavállalókat előzetesen tájékoztatni kell az adatkezeléssel kapcsolatos körülményekről. Az Mt.-ben megfogalmazott általános tájékoztatási kötelezettséget az Infotv. tölti meg tartalommal, mely jogszabály meghatározza azon körülményeket, melyekről a munkáltatónak tájékoztatnia kell a munkavállalókat, harmadik személyeket. A tájékoztatás formáját a törvények nem határozzák meg, azonban a Hatóság javasolja az írásbeli formát azon okból, hogy – az elszámoltathatóság elvéből következően is – az adatkezelőnek kell igazolnia az előzetes tájékoztatás megtörténtét.

A BKK Zrt. nyilatkozata szerint a BKV Zrt. munkavállalóit nem neki, hanem a BKV Zrt.-nek kell tájékoztatni az adatkezelésről, így a BKK Zrt. nem rendelkezik ezen adatkezelésről tájékoztatóval. A BKV Zrt. nyilatkozata szerint a BKV Zrt. a Szolgáltatás-ellenőrzési Szabályzat hatályba léptetéséről szóló 18/VU/2016. számú vezérigazgatói utasításban és a Szabályzatban foglaltak megismertetésével, illetve oktatás keretében tájékoztatta a munkavállalókat az ellenőrzésről, annak menetéről, akiknek így tudomásuk volt arról, hogy kézikamerákkal is ellenőrizhetik őket. Ezekon kívül külön szabályzat, az adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzat megismertetésével tájékoztatták az érintetteket az adatkezeléssel kapcsolatos jogaikról és jogorvoslati lehetőségeikről.

A Hatóság álláspontja az adatkezelésről szóló tájékoztatással kapcsolatban az, hogy a BKV munkavállalói részletes tájékoztatást kaphattak az ellenőrzésről, annak menetéről, és tudomásuk lehetett arról, hogy kézikamerákkal is ellenőrizhetik őket, mivel a BKV Zrt. mellékelte egy névsorlistát, amelyet a munkavállalók aláírtak, kifejezve azt, hogy elolvasták és tudomásul vették a Szabályzatban foglaltakat, illetve minderről szóban is tájékoztatást kaphattak. A Hatóság álláspontja szerint ugyanakkor az oktatáson esetlegesen elhangzott szóbeli tájékoztatásnak a tartalma nem bizonyított. Az sem felel meg továbbá az adatvédelmi követelményeknek, hogy az ellenőrzéssel kapcsolatos adatkezelés nem átlátható, a munkavállalók által nem könnyen megismerhető, mivel több, különböző iratból kell kiválasztaniuk a releváns információkat annak feltérképezésére, hogy milyen adatkezelési folyamatnak válnak az alanyaivá. Ezért célszerű, hogy egy egységes szabályzat, irat tartalmazza az adatkezelésre vonatkozó tájékoztatást, és az adatkezelőnek megfelelő intézkedéseket kell hoznia az adatkezelési tájékoztató megismerhetősége és elérhetősége érdekében. Az Adatvédelmi Munkacsoport a hozzájárulás fogalom-meghatározásáról szóló 15/2011. számú véleményében¹² – melyben írtak az általános adatvédelmi rendelet alkalmazási időszakában szintén értelmezésül szolgálhatnak – szintén kifejtette az előzetes tájékoztatással kapcsolatban – általánosságban is, nem csak a hozzájárulás jogalapjával összefüggésben –, hogy *„különös jelentőséggel bír a tájékoztatás módja (egyszerű, zszargon használata nélküli, érthető, figyelemfelkeltő szövegben) annak értékelésekor, hogy a*

---

¹² A vélemény az alábbi linkről érhető el: https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2011/wp187_hu.pdf

hozzájárulás tájékozott-e. A tájékoztatás módját a tartalomhoz kell igazítani: a rendszeres/átlag felhasználó számára érthetőnek kell lennie.” Emellett a Munkacsoport kiemelte, hogy fontos a tájékoztatás elérhetősége és láthatósága: „az információt közvetlenül az egyénekhez kell eljuttatni. Az nem elég, ha az információ elérhető valahol. [...] A tájékoztatásnak jól láthatónak (betűtípus és betűméret), feltűnőnek és minden részletre kiterjedőnek kell lennie.” Ebből következően tehát az felel meg az adatvédelmi követelményeknek, ha az adatkezelésről szóló tájékoztatást egy dokumentum tartalmazza, kitérve az adatkezelés összes, Infotv. 20. § (2) bekezdésében meghatározott körülményére.

A BKV Zrt. által megküldött Szabályzat és a további belső dokumentáció azonban bár tartalmazzák a kézikamerás ellenőrzés lehetőségét, azaz az ellenőrzés ebből a szempontból nem tekinthető rejtettnek, azonban nem tartalmazzák az Infotv. 20. § (2) bekezdésében meghatározott adatkezelési körülményeket. Ebből következően a Hatóság megállapítja, hogy a BKV Zrt. nem nyújtott megfelelő tájékoztatást a munkavállalói számára az adatkezelésről.

Ugyanakkor tekintettel arra, hogy a fentiek alapján két eltérő célú adatkezelésről és két önálló adatkezelőről beszélünk, mind a BKK Zrt.-nek, mint a BKV Zrt.-nek tájékoztatást kell nyújtania adatkezeléséről. A nyilatkozatok alapján azonban a Hatóság megállapítja, hogy a BKK Zrt. semmilyen módon nem tájékoztatta az érintetteket az adatkezelésről és annak körülményeiről, megsértve ezzel szintén az Infotv. 20. § (2) bekezdését.

Mindez irányadó az általános adatvédelmi rendelet szabályai szerint is. Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti tisztességesség és átláthatóság elve¹³ – összhangban az általános adatvédelmi rendelet (39) preambulumbekkezdésével – megköveteli, hogy a személyes adatok kezelésével összefüggő tájékoztatás könnyen hozzáférhető és közérthető legyen, valamint hogy azt világosan és egyszerű nyelvezettel fogalmazzák meg. Ez az elv vonatkozik különösen az érintetteknek az adatkezelő kilétéről és az adatkezelés céljáról való tájékoztatására, valamint az azt célzó további tájékoztatásra, hogy biztosított legyen az érintett személyes adatainak tisztességes és átlátható kezelése, továbbá arra a tájékoztatásra, hogy az érintetteknek jogukban áll megerősítést és tájékoztatást kapni a róluk kezelt adatokról. Ebből következően tehát az általános adatvédelmi rendelet alapján is az felel meg az adatvédelmi követelményeknek, ha az adatkezelésről szóló tájékoztatást egy dokumentum tartalmazza, kitérve az adatkezelés összes, az általános adatvédelmi rendelet 13. cikk (1)-(2) bekezdése¹⁴ szerinti körülményeire.

---

¹³ Általános adatvédelmi rendelet 5. cikk (1) bekezdés a) pont: „A személyes adatok: kezelését jogszerűen és tisztességesen, valamint az érintett számára átlátható módon kell végezni („jogszerűség, tisztességes eljárás és átláthatóság”).”

¹⁴ Általános adatvédelmi rendelet 13. cikk: „(1) Ha az érintettre vonatkozó személyes adatokat az érintettől gyűjtik, az adatkezelő a személyes adatok megszerzésének időpontjában az érintett rendelkezésére bocsátja a következő információk mindegyikét:

a) az adatkezelőnek és – ha van ilyen – az adatkezelő képviselőjének a kiléte és elérhetőségei;

b) az adatvédelmi tisztviselő elérhetőségei, ha van ilyen;

c) a személyes adatok tervezett kezelésének célja, valamint az adatkezelés jogalapja;

d) a 6. cikk (1) bekezdésének f) pontján alapuló adatkezelés esetén, az adatkezelő vagy harmadik fél jogos érdekei;

e) adott esetben a személyes adatok címzettjei, illetve a címzettek kategóriái, ha van ilyen;

f) adott esetben annak ténye, hogy az adatkezelő harmadik országba vagy nemzetközi szervezet részére kívánja továbbítani a személyes adatokat, továbbá a Bizottság megfelelőségi határozatának léte vagy annak hiánya, vagy a 46. cikkben, a 47. cikkben vagy a 49. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében említett adattovábbítás esetén a megfelelő és alkalmas garanciák megjelölése, valamint az azok másolatának megszerzésére szolgáló módokra vagy az azok elérhetőségére való hivatkozás.

(2) Az (1) bekezdésben említett információk mellett az adatkezelő a személyes adatok megszerzésének időpontjában, annak érdekében, hogy a tisztességes és átlátható adatkezelést biztosítsa, az érintettet a következő kiegészítő információkról tájékoztatja:

Nem kizárt ugyanakkor, hogy a BKK Zrt. és a BKV Zrt. egy közös dokumentumban adja meg a tájékoztatást, azonban abban egyértelműen és átláthatóan meg kell jelennie a két adatkezelési célnak, illetve az adatkezelés valamennyi körülményének, tehát az általános adatvédelmi rendelet 13. cikk (1)-(2) bekezdésének megfelelően. Erre vonatkozóan a Hatóság javasolja, hogy a két cég között szerződés rendelkezzen a tájékoztatás megtételének kötelezettségéről.

A Hatóság álláspontja szerint továbbá az adatkezelés jellegére tekintettel az ellenőrzést követően tájékoztatást kell nyújtani az érintett számára arról, hogy vele szemben ellenőrzést, illetve adatrögzítést végeztek, illetve biztosítani kell számára azt, hogy gyakorolni tudja az általános adatvédelmi rendelet III. fejezete szerinti érintetti jogokat, adott esetben tiltakozhasson az adatkezelés ellen.

IV. A fent részletezettek alapján a Hatóság megállapítja tehát, hogy a BKK Zrt. és a BKV Zrt. között kialakult ellenőrzési gyakorlat és az azzal összefüggő adatkezelés a vizsgált időszakban sértette az Infotv. 4. § (1)-(2) bekezdése szerinti adatkezelési alapelveket, továbbá a cégek nem rendelkeztek hozzá megfelelő jogalappal sem, mivel sem a hivatkozott Kijelölő rendelet, sem a szabályzatok nem tekinthetők a kötelező adatkezeléssel szemben támasztott követelményekkel összhangban álló jogforrásoknak. Ebből következően a BKK Zrt. és a BKV Zrt. megsértette az Infotv. 5-6. §-át is, mivel jogalap nélkül kezelt személyes adatokat. Tekintettel arra, hogy a két cég nem nyújtott megfelelő, az Infotv. szerint előzetes tájékoztatást az adatkezelésről, megsértették az Infotv. 20. § (1)-(2) bekezdését.

V. Minderre tekintettel a Hatóság az Infotv. 56. § (1) bekezdése alapján a fentiek szerinti törvényi, önkormányzati rendeleti előírás hiányában

felszólítja

a BKK Zrt.-t és a BKV Zrt.-t arra, hogy szüntesse meg a munkavállalók személyes adatok védelméhez való jogát sértő gyakorlatot. Az adatkezelés csak akkor végezhető, amennyiben az valóban szükséges, azt megfelelő jogalap és megfelelő tájékoztatás alapján végzik.

A Hatóság tájékoztatja, hogy az Infotv. 56. § (2) bekezdése értelmében a BKK Zrt.-nek és a BKV Zrt.-nek – egyetértésük esetén – haladéktalanul meg kell tenniük a jelen felszólításban megjelölt szükséges intézkedéseket, és a megtett intézkedéseikről, illetve – egyet nem értésük esetén – álláspontjukról a felszólítás kézhezvételétől számított **harminc napon** belül írásban kötelesek tájékoztatni a Hatóságot.

---

a) a személyes adatok tárolásának időtartamáról, vagy ha ez nem lehetséges, ezen időtartam meghatározásának szempontjairól;

b) az érintett azon jogáról, hogy kérelmezheti az adatkezelőtől a rá vonatkozó személyes adatokhoz való hozzáférést, azok helyesbítését, törlését vagy kezelésének korlátozását, és tiltakozhat az ilyen személyes adatok kezelése ellen, valamint az érintett adathordozhatósághoz való jogáról;

c) a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontján vagy a 9. cikk (2) bekezdésének a) pontján alapuló adatkezelés esetén a hozzájárulás bármely időpontban történő visszavonásához való jog, amely nem érinti a visszavonás előtt a hozzájárulás alapján végrehajtott adatkezelés jogszerűségét;

d) a felügyeleti hatósághoz címzett panasz benyújtásának jogáról;

e) arról, hogy a személyes adat szolgáltatása jogszabályon vagy szerződéses kötelezettségen alapul vagy szerződés kötésének előfeltétele-e, valamint hogy az érintett köteles-e a személyes adatokat megadni, továbbá hogy milyen lehetséges következményekkel járhat az adatszolgáltatás elmaradása;

f) a 22. cikk (1) és (4) bekezdésében említett automatizált döntéshozatal ténye, ideértve a profilalkotást is, valamint legalább ezekben az esetekben az alkalmazott logikára és arra vonatkozóan érthető információk, hogy az ilyen adatkezelés milyen jelentőséggel, és az érintettre nézve milyen várható következményekkel bír."

Az Infotv. 58. § (1) bekezdés értelmében, ha a felszólítás alapján a jogsérelem orvoslására, illetve a jogsérelem közvetlen veszélyének megszüntetésére nem került sor, a Hatóság a tájékoztatási határidő lejártát követő harminc napon belül dönt a szükséges további intézkedések megtételéről.

A Hatóság tájékoztatja továbbá arról, hogy tekintettel arra, hogy a Hatóság az Infotv. 57. § szerinti ajánlással fordult a hatáskörrel rendelkező minisztériumhoz az adatkezelésre vonatkozó jogszabályi környezet módosítása érdekében, a folyamat, illetve az esetleges jogszabályváltozás végéig is a Hatóság az általános adatvédelmi rendelet szabályait vizsgálva panasz alapján vagy hivatalból bármikor ellenőrizheti a BKK Zrt. és a BKV Zrt. által folytatott adatkezelést.

A Hatóság az ajánlás másolatát mellékelten csatolja.

Budapest, 2020. február „ 11 ”

Üdvözlettel:

[Handwritten signature]
Dr. Péterfalvi Attila
elnök
egyetemi tanár

